

Εγκυκλοπαίδεια των Οχλήσεων #6

(Φεβρουάριος 1986)

Μετάφραση: Πριονιστήριο το Χρυσό Χέρι
(Αιγάλεω, Νοέμβριος 2022)

ABDICATION (ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ)

Όταν μιλάει κανείς για παραίτηση, αναφέρεται συνήθως στην αποποίηση της εξουσίας που κατέχει ένας άρχοντας. Η Εγκυκλοπαίδεια, στον αντίστοιχο ορισμό που παρέχει, προσθέτει: “Λέγεται επίσης για την πράξη ενός ελεύθερου ανθρώπου που αποποιήθηκε την ελευθερία του και έγινε οικειοθελώς σκλάβος.” Αυτό φαίνεται να ταιριάζει αρκετά εδώ και κάποιο καιρό στον σύγχρονο μισθωτό, εκείνον που δεν έχει καμία εξουσία στη χρήση της ζωής του και που δεν θέλει πλέον να το ξέρει.

Η χρήση της καθολικής ψηφοφορίας αποτέλεσε, τον περασμένο αιώνα, πηγή σύγκρουσης εντός του επαναστατικού κινήματος. Ο γηραιός Ένγκελς [Engels, Friedrich], το 1895, προλογίζοντας τους *Ταξικούς αγώνες στη Γαλλία*¹, την εξυμνούσε ως απόκτηση, για την εργατική τάξη, “ενός νέου αιχμηρότατου όπλου”. ενώ άλλοι, πρωτίστως οι αναρχικοί, την αναγνώριζαν μόνο ως μέσο εξαπάτησης και όχι ως εργαλείο χειραφέτησης. Ο Λιμπερτάδ [Libertad] διακηρύττει, το 1906, σε μια αφίσα που αναγγέλλει κάποια από τις μνημειώδεις και πολυτάραχες συγκεντρώσεις του: “Ο ψηφοφόρος είναι ο εχθρός.” Και δεν θα μπορούσε να ειπωθεί με καλύτερο τρόπο τόσο λακωνικά.

Εκείνη την εποχή μπορούσε να θεωρήσει κανείς ότι το ερώτημα *ποιος εξέλεγε ποιον* δεν ήταν ασήμαντο. Ο Σορέλ [Sorel, Georges], στην εισαγωγή που γράφει το 1907 για το έργο του *Σκέψεις πάνω στη βία*², παρατηρεί ήδη ότι “όλοι οι βουλευτές λένε πως τίποτα δεν μοιάζει τόσο πολύ με έναν αντιπρόσωπο της αστικής τάξης όσο ένας αντιπρόσωπος του προλεταριάτου”. Αλλά πολλοί εργαζόμενοι εκείνο τον καιρό, ενώ δεν μπορούσαν να έχουν μεγαλύτερη επίγνωση της κατάστασής τους στην κοινωνία, ήθελαν να πιστεύουν στις *μαγικές δυνάμεις του κράτους* για να την μετασηματίσουν. Οι αντιπρόσωποι του ευρωπαϊκού προλεταριάτου ψήφισαν τις πολεμικές πιστώσεις του 1914, και η αναρχική κριτική του εκλογικισμού επαληθεύτηκε πλήρως, χωρίς ωστόσο να έχει καταφέρει να συγκροτήσει μια συνεπή και μόνιμη πρακτική δύναμη.

Η ψήφος έχει γίνει μια από τις πιο εξευτελιστικές χειρονομίες της ανθρώπινης δραστηριότητας. Ο ψηφοφόρος του σημερινού καιρού, που δεν γνωρίζει ούτε την κατάστασή του ούτε αυτή την κοινωνία, και δεν θέλει να τις μετασηματίσει, θέλει να

¹ [ΣτΜ] Karl Marx (1895). *Die klassenkämpfe in Frankreich 1848 bis 1850* (Οι ταξικοί αγώνες στη Γαλλία από το 1848 ως το 1850). Συλλογή άρθρων του Μαρξ που γράφτηκαν για την εφημερίδα *Neue Rheinische Zeitung* (Νέα Εφημερίδα του Ρήνου) το 1850 και αναδημοσιεύτηκαν από τον Ένγκελς το 1895.

² [ΣτΜ] Georges Sorel (1908). *Réflexions sur la violence* (Σκέψεις πάνω στη βία).

πιστεύει στη *μαγική προστασία του κράτους* απέναντι στη συνεχή επιδείνωση των συνθηκών της ζωής του. Οι αντιπρόσωποι του λαού ψηφίζουν ομόφωνα τις πιστώσεις για τη συνεχή καταστροφή του εδάφους της ζωής, και η καταστασιακή κριτική των ιδεολογιών επαληθεύτηκε πλήρως, χωρίς το επαναστατικό σχέδιο να έχει καταφέρει να αποκτήσει μια μόνιμη θέση στην κοινωνία.

Δεν μπορεί καν να ειπωθεί για τον ψηφοφόρο, όπως για τον μονάρχη μετά την παραίτησή του, ότι δεν είναι πλέον παρά η έρημος της δόξας του· γιατί ποτέ δεν κατείχε κάτι τέτοιο. Παλιότερα, προκαλώντας την ιστορία ο απόλυτος μονάρχης αναφωνούσε: “Μετά από εμένα το χάος!”³ Σήμερα, με τον εκδημοκρατισμό της ανευθυνότητας, είναι ο κάθε ψηφοφόρος, ως μέλος του “κυρίαρχου λαού”, που διαισθάνεται έτσι, *χωρίς να το λέει*, την υποταγή του στην πορεία μιας ιστορίας από την οποία δεν έχει επιλέξει τίποτα, και από την οποία μπορεί μόνο να ελπίζει ότι δεν θα υποστεί πολύ σύντομα τις συνέπειές της. Όταν οι άνθρωποι “δεν μπορούν να επωμιστούν ούτε την πλήρη υποτέλεια ούτε την πλήρη ελευθερία” (Τάκιτος), βυθίζονται ολοένα περισσότερο στην υποτέλεια. Όσο για την ελευθερία, δεν μπορεί κανείς να την αγαπήσει παρά μόνο δοκιμάζοντας τη γεύση της. Γι’ αυτό ακριβώς καθετί που σέρνεται προς μια κάλπη αξίζει να κυβερνιέται με το μαστίγιο.

³ [ΣτΜ] Η γαλλική φράση “Après moi le déluge!” (κυριολεκτικά: “Μετά από εμένα ο κατακλυσμός!”) αποδίδεται στον Λουδοβίκο ΙΕ΄, βασιλιά της Γαλλίας από το 1715 έως το 1774.